
Beslut i fråga om oredlighet i forskning

Beslut

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nedan nämnden) beslutar att [redacted] inte gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning.

Bakgrund

Den 8 maj 2020 överlämnade Lunds universitet ett ärende om oredlighet i forskning till nämnden. Överlämnandet har skett i enlighet med 6 § i lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

Överlämnandet avser misstänkt oredlighet i forskning genom plagiering i artikeln [redacted] (nedan artikeln). Överlämnandet avser endast författarna [redacted] då övriga författare inte var anställda vid Lunds universitet utan vid privata företag då artikeln togs fram.

Misstanken avser plagiering av avhandlingsmanuskriptet [redacted] (nedan avhandlingsmanuskriptet). Enligt den ursprungliga anmälan till Lunds universitet är artikeln mycket lik avhandlingsmanuskriptet och en bild (figur 1) är densamma som i avhandlingsmanuskriptet (figur 3 a). Det påstås även att samma data använts men med viss modifiering för att framställa det som en ny studie.

De anmälda forskarna bestrider att de gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning. De menar att artikeln och avhandlingsmanuskriptet baseras på två olika studier med olika utgångsmaterial och med olika slutresultat. Den första studien (nedan pilotstudien), innehöll endast studier av testikelvävnad, medan artikeln bygger på nya studier av både testikel- och levervävnad. I arbetet med artikeln har även vidareutvecklade analysmetoder använts.

De anmälda beskriver att [REDACTED] deltog i den experimentella metodutvecklingen av pilotstudien under de anmäldas handledning och att resultat av pilotstudien publicerades i avhandlingsmanuskriptet. [REDACTED] medverkan i att skriva avhandlingsmanuskriptet var ringa. Det publicerades inte mer än i avhandlingen eftersom det inte ansågs hålla tillräckligt hög vetenskaplig kvalitet. Resultaten var inte tillförlitliga och ingick därför inte i artikeln. Vidare påtalas att studierna genomfördes under olika tidsperioder och att [REDACTED] inte medverkade i den senare studien.

När det gäller bilden anger de anmälda att det var ett omedvetet misstag att den användes i en bildsvit i artikeln. Utformningen är dock en annan och en generell illustration av en normalvävnad, där bilden inte har någon betydelse för forskningsstudiernas resultat varken i avhandlingsmanuskriptet eller i artikeln.

Nämnden har inhämtat ett sakkunnigutlåtande i ärendet. Den sakkunnige¹ gör bedömningen att det inte är fråga om oredlighet i forskning. Det var [REDACTED] som kom på den vetenskapliga idén till pilotstudien. Därmed är det inte fråga om plagiering av [REDACTED] idé enligt den sakkunnige. Det mesta av texten i avhandlingsmanuskriptet skrevs av de anmälda, vilket [REDACTED] instämmer i. Den sakkunnige anser även att det är tydligt att det är två olika studier det är fråga om, som baseras på olika datainsamlingar. Rådata har därmed inte återanvänts och plagierats. När det gäller bilden, är det tydligt att det är samma bild i artikeln som i avhandlingsmanuskriptet. Flera personer - där en av de anmälda ingår - har dock varit iblandade i de olika stegen i arbetet med att ta fram bilden, varför det inte anses vara fråga om plagiering av en bild som specifikt tagits fram av [REDACTED].

Motivering av beslut

Rättslig reglering

Nämnden ska pröva frågor om oredlighet i forskning enligt lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (nedan lagen). Definitionen av oredlighet i forskning är enligt 2 § ”en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning”.

Den forskning som omfattas

Lagen omfattar enligt 3 § forskning som utförs bland annat av universitet och högskolor som har staten som huvudman och som omfattas av högskolelagen (1992:1434).

[REDACTED] var samtliga anställda vid Lunds universitet under tiden då avhandlingsmanuskriptet och artikeln togs fram. De omfattas därmed av nämndens prövning.

¹ Professor emeritus Stig Linder, Institutionen för Onkologi-Patologi Karolinska Institutet samt Biomedicinska Kliniska Vetenskaper Linköpings Universitet.

██████████ som också stod med på den misstänkta artikeln var anställda vid ett privat företag som inte bedriver forskning. De omfattas därmed inte av nämndens prövning.

Fabricering, förfalskning eller plagiering

De former av oredlighet som nämnden ska pröva är fabricering, förfalskning och plagiering. Begreppen är inte definierade i lagen, men finns beskrivna i forskningsetiska kodexar och riktlinjer som till exempel Den europeiska kodexen för forskningens integritet.² De redogörs också för i Vetenskapsrådets publikation God forskningssed.³ Fabricering beskrivs ofta som att man hittar på resultat och dokumenterar dem som om de vore riktiga. Med förfalskning avses manipulering av forskningsmaterial, utrustning eller processer eller att uppgifter eller resultat ändras, utelämnas eller undanhålls utan att det är motiverat. Slutligen är beskrivningen av plagiering att en forskare använder andras texter, idéer eller arbeten utan att ge tillbörligt erkännande till ursprungskällan.

Baserat på det underlag nämnden fått del av finner nämnden, i likhet med den sakkunnige, att det är fråga om två olika studier med olika datamaterial. Idén bakom pilotstudien var ostridigt ██████████. Det finns inget påstående om plagiering av någon text ur avhandlingsmanuskriptet. När det gäller bilden är det konstaterat att det är samma bild som använts i artikeln som i avhandlingsmanuskriptet. Det kan konstateras att bilden ursprungligen tagits fram genom flera personers medverkan i olika steg. I avhandlingsmanuskriptet utpekas inte någon av författarna som specifikt ansvarig för bilden. Det finns därmed flera upphovsmän till bilden. Att några av författarna återger denna senare i en annan publikation är närmast att se som en återanvändning inom en forskningsmiljö och är inte att betrakta som en plagiering.

Sammanfattningsvis finner nämnden därför att ██████████
██████████ inte gjort sig skyldiga till oredlighet i forskning.

Nämnden har fattat beslut i detta ärende efter föredragning av juristen Karin Nylén.

Thomas Bull
Ordförande

Karin Nylén
Jurist

² Den europeiska kodexen för forskningens integritet. Reviderad utgåva. Berlin: All European Academies (ALLEA); 2018, kap. 3.1.

³ God forskningssed. Stockholm: Vetenskapsrådet; 2017, kap. 8.